

„Antikorupcinės politikos kūrimas: iššūkiai ir galimybės“.

NERINGA LIPSKIENĖ

Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Teisės skyriaus patarėja

„Skaidrumo akademijos“ nuotolinė diskusija

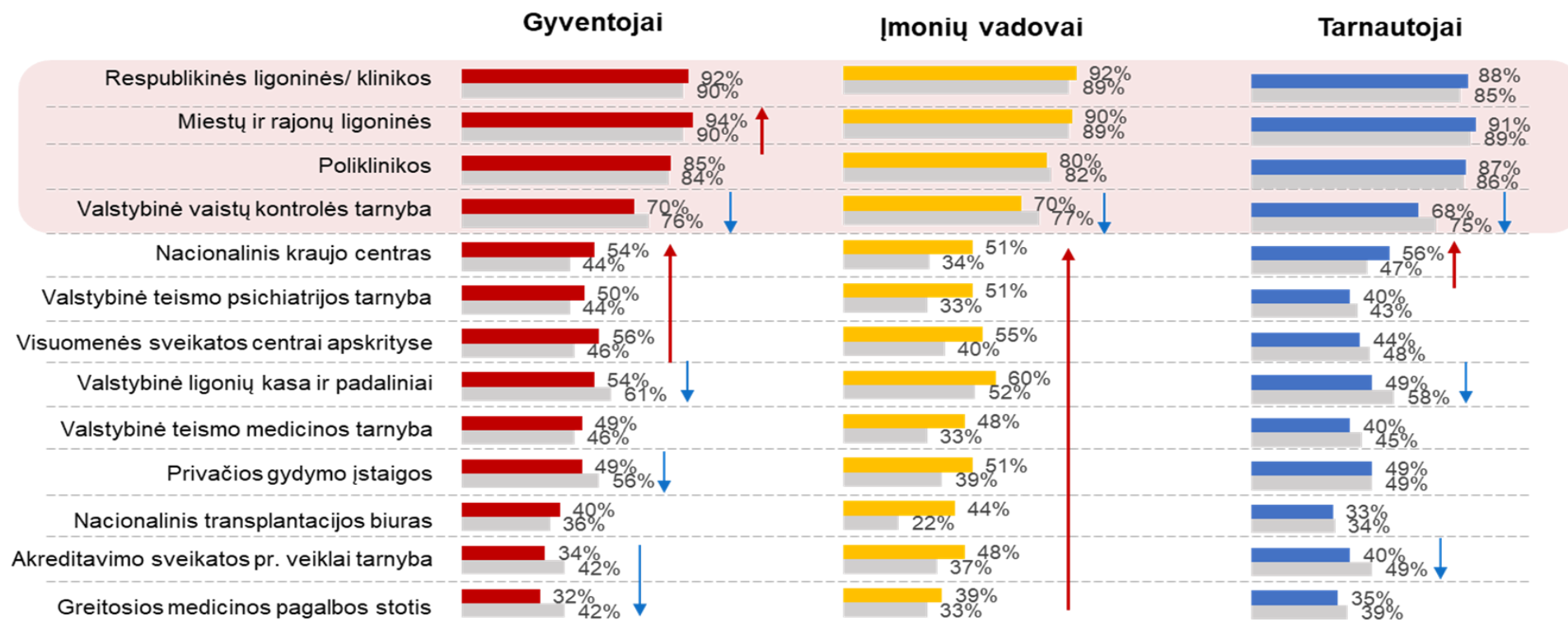
2021-02-04

Lietuvos korupcijos žemėlapis, 2019: korupcijos suvokimas sveikatos sektoriuje

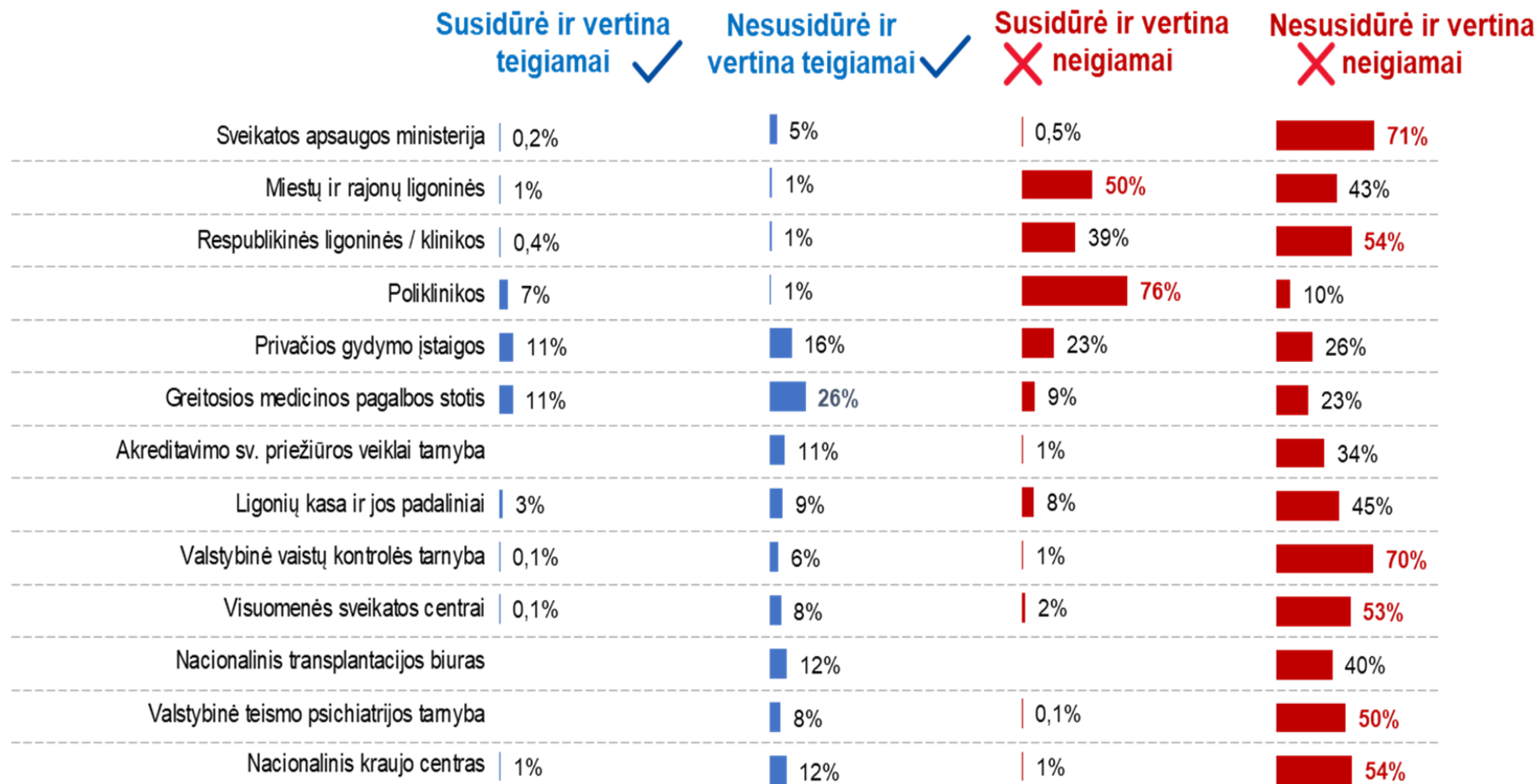
(pilka spalva – 2016 m. duomenys)

Respondentai, nurodę, kad ministerija labai arba iš dalies korumpuota

Korupcijos vertinimas: gyventojai, 2018 M.

Ministeriją vertino visi respondentai, N=1004

Institucijas vertino respondentai, nurodę, kad ministerija labai arba iš dalies korumpuota, N=713

Pagrindiniai tikslai, kuriant antikorupcinę aplinką:

- Antikorupcinė politika Valstybinėje ligonių kasoje prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) siekiama kurti skaidrią aplinką, grįstą pasitikėjimu. Siekiama, kad tiek vadovai, tiek darbuotojai laikytųsi vienodos skaidrumo politikos, netoleruotų korupcinio elgesio, piktnaudžiavimo viešųjų pirkimų srityje bei dovanų politikoje ir laikytųsi bendrų elgesio standartų valdant interesų konfliktus;
- Kurti antikorupcinę aplinką VLK skatinant vadovų ir darbuotojų savanorišką veiklą ir įsitraukimą;
- Kurti naujas ir atnaujinti esamas bei pasiteisinusias korupcijos prevencijos priemones;

VLK netoleruoja korupcijos

VLK nepakantumo korupcijai politikos principų sąrašas:

1. VLK yra atvira visuomenei institucija ir tariausi su visuomene aktualiais klausimais.
2. Savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais.
3. VLK sudaro galimybę gauti jų teikiamas administracines paslaugas visuomenei priimtinais būdais ir skatina naudotis elektroninėmis priemonėmis teikiamomis paslaugomis.
4. Netoleruoja viešųjų ir privačių interesų konfliktų.
5. Vadovaujasi pagarbos žmogui ir valstybei, padorumo, teisingumo, nesavanaudiškumo, skaidrumo ir atvirumo principais.
6. Netoleruoja jokių korupcijos formų.
7. Netoleruoja bet kokios formos kyšininkavimo.
8. VLK darbuotojams nepriimtinas artimų asmenų protegavimas.
9. VLK netoleruoja bet kokio piktnaudžiavimo einamomis pareigomis.
10. VLK skatina savo darbuotojus gilinti žinias korupcijos prevencijos srityje.

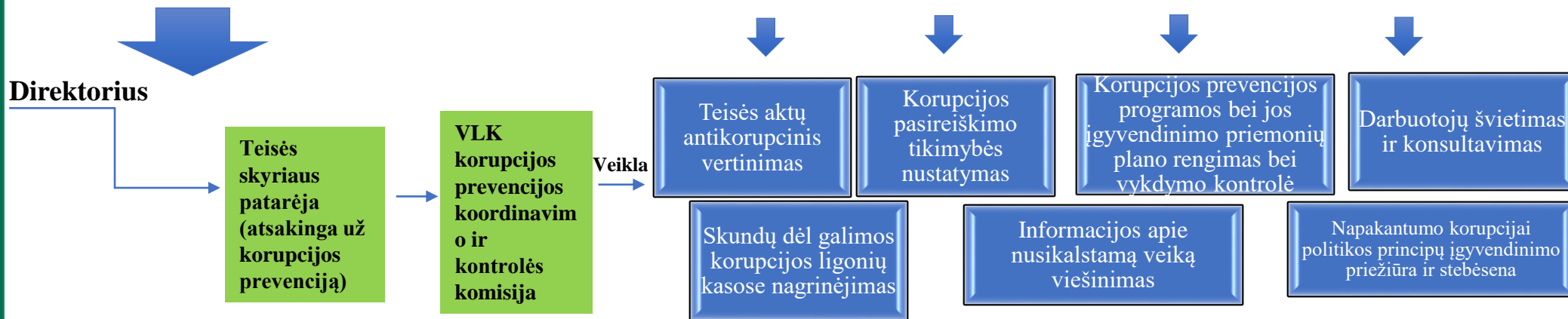
Daugiau informacijos:

http://www.vlk.lt/korupcprevencija/VLK_ir_TLK_nepakantumo_korupcijai_politikos_principai

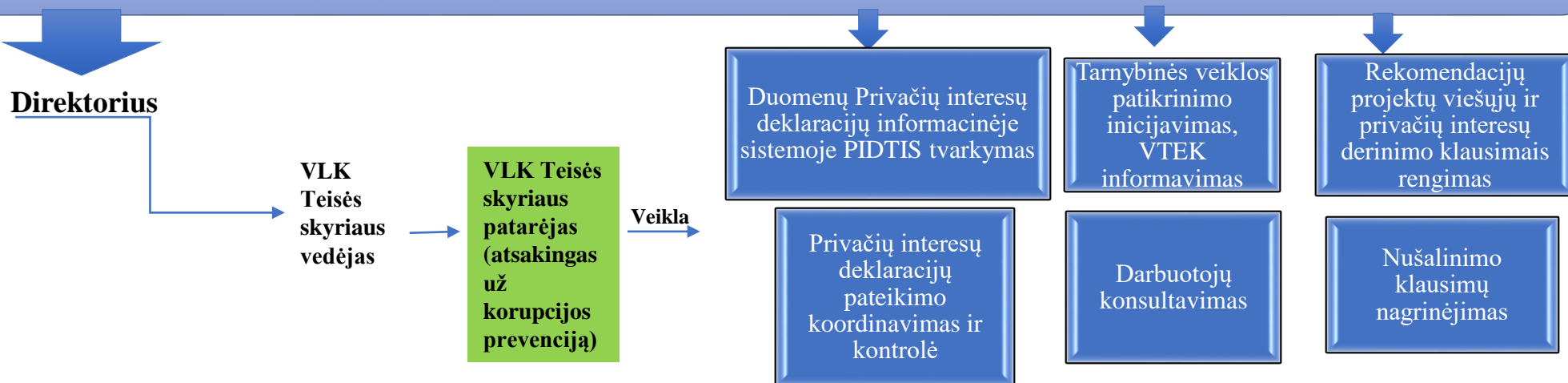

KORUPCIJOS PREVENCIJĄ REGLAMENTUOJANČIŲ ĮSTATYMŲ NUOSTATŲ LAIKYMOSI UŽTIKRINIMAS VLK

LR KORUPCIJOS PREVENCIJOS ĮSTATYMAS

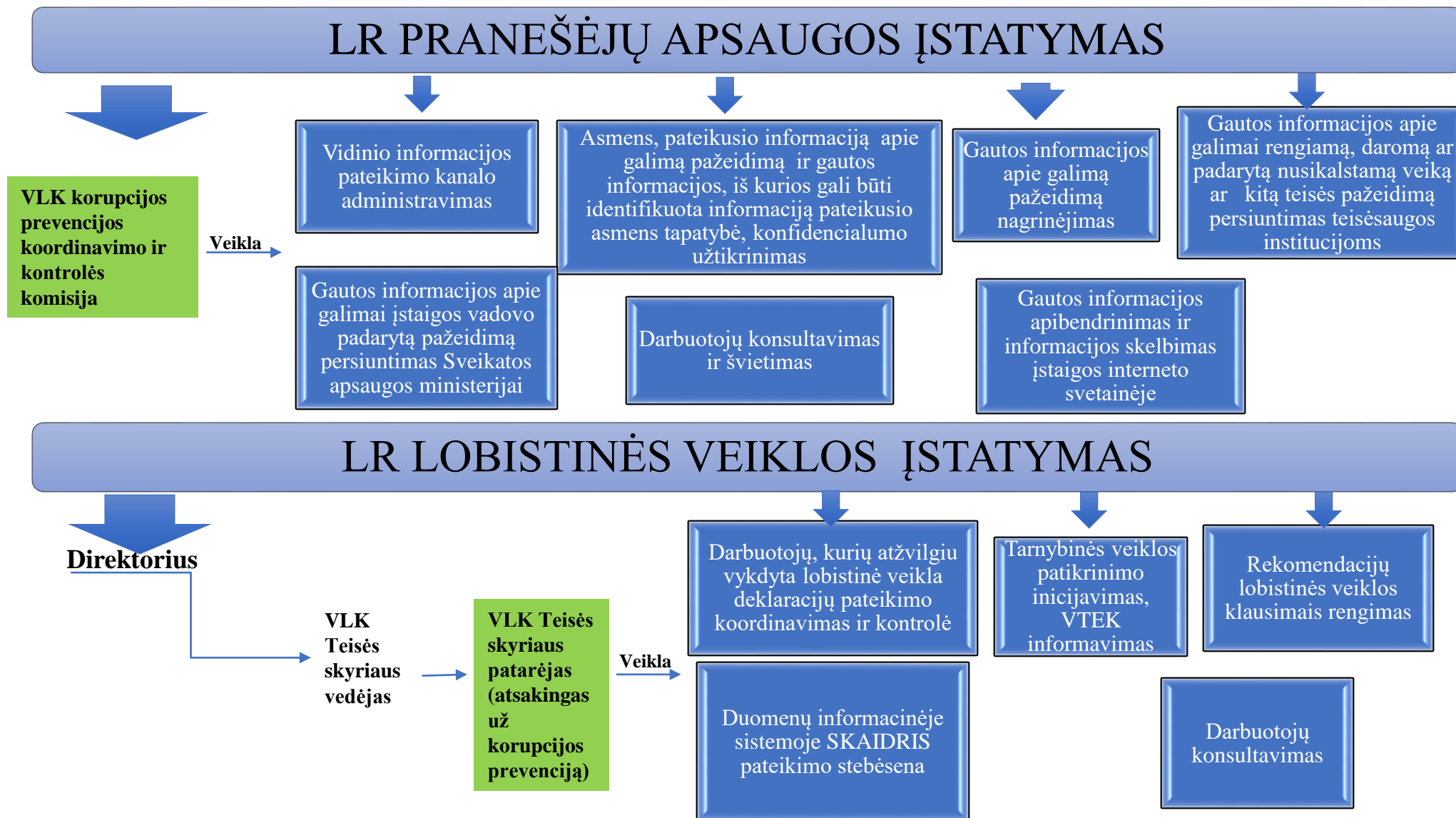

LR VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO VALSTYBĖS TARNYBOJE ĮSTATYMAS

PRANEŠĖJŲ APSAUGĄ IR LOBISTINĘ VEIKLĄ REGLAMENTUOJANČIŲ ĮSTATYMŲ NUOSTATŲ LAIKYMO SI UŽTIKRINIMAS VLK

SUSITIKIMŲ VLK/TLK PATALPOSE IR NUOTOLINIŲ BŪDU ORGANIZAVIMO TVARKA

REKOMENDUOJAMA SKELBTI:

SU:

1. registruotais lobistais;
2. ūkio subjektais*, kai susitikimas vyksta jų iniciatyva (nesiekama daryti įtaką sprendimams)

1. Lobistų ir ūkio subjektų* iniciatyvos susitikti su VLK darbuotojais **turi būti** pateiktos raštu ir užregistruotos DVS.
2. Darbuotojo tiesioginis vadovas **užtikrina** ne mažiau nei 2 VLK atstovų dalyvavimą susitikime

VLK darbuotojui **rekomenduojama** viešinti informaciją apie susitikimą, per IT pagalbą užsakant paskelbimo VLK interneto svetainės skyrelyje „Darbuotojų susitikimai“ paslaugą.

Skelbiami šie susitikimo duomenys lentelėje:

Susitikimo iniciatorius (lobisto inicialai ir lobisto atstovaujamas ūkio subjektas* / įmonė*)	VLK struktūriniai padaliniai, dalyvaujantys susitikime	Kiti dalyviai (institucijos ir kiti ūkio subjektai*)	Susitikimo tikslas	Susitikimo laikas, vieta

VENGTINI:

SU:

1. Ūkio subjektais*, kai siekiama daryti įtaką sprendimams (teisės būti lobistais neturintys asmenys)

NESKELBIAMI:

SU:

1. viešąjį interesą atstovaujančiomis įstaigomis ir institucijomis;
2. kai VLK pati yra susitikimo iniciatoriumi su ūkio subjektu*;
3. į darbo atrankas atvykstančiais asmenimis;
4. žurnalistais;
5. VLK patalpų ir IT aptarnavimo bei veiklos užtikrinimo paslaugas teikiančių ūkio subjektų atstovais, vykdančiais sutartinius įsipareigojimus;
6. kolegoms;
7. pan.

*išskyrus neskelbiamus (išvardyta dešiniau)

Nulinė dovanų politika

VLK vadovaujasi nuline dovanų politika, išimtys taikomos tik ne didesnėms negu 150 eurų vertės dovanoms, gautoms pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas. Jei dovanos vertė viršija nurodytą sumą, ji tampa valstybės nuosavybe, yra įvertinama ir saugojama teisės aktų nustatyta tvarka.

Nepavykus dovanos gražinti ją palikusiam ar atsiuntusiam asmeniui, dovana sunaikinama arba nuasmeninama ir perduodama naudojimui bendroms įstaigos reikmėms.

Apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą (paliktą, rastą, atsiūtą, perduotą per kitą asmenį) dovaną, kai tai susiję su darbuotojo tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis, tačiau nelaikytina dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, VLK darbuotojai visais atvejais nedelsdami privalo pranešti už korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui. Nustačius, kad padaryta veika turi korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymių (atlygiu siekiama daryti įtaką darbuotojui, kad jis teisėtai ar neteisėtai veiktų arba neveiktų vykdydamas įgaliojimus), nedelsiant informuojama teisėsaugos įstaiga.

Asmeniui, kuris išreiškė norą padėkoti VLK darbuotojui už gerai atliktą darbą, gali būti pasiūloma parašyti padėką elektroniniu paštu *personalas@vlk.lt*.

Darbuotojų etikos ir elgesio taisyklės

Darbuotojai turi užtikrinti, kad VLK veiklą veikiančios išoriniai, vidiniai ir (ar) individualūs rizikos veiksniai nesudarytų galimybių korupcijai pasireikšti ir laikytis nepakantumo korupcijai politikos principų. [VLK darbuotojai privalo laikytis šių elgesio taisyklių:](#)

Nesinaudoti valstybės nuosavybe ne tarnybinei veiklai, taip pat nesinaudoti ir neleisti naudotis tarnybine ar su tarnyba susijusia informacija kitaip, nei nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;

Vykdamas tarnybines pareigas neturėti asmeninių interesų ir nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams;

Vadovautis visuomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto, griežtai laikytis Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų, o apie iškilusį viešųjų ir privačių interesų konfliktą informuoti tiesioginį vadovą;

Elgtis nepriekaištingai, būti nepaperkamam, nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą;

Nesinaudoti savo tarnybine padėtimi įdarbinant asmenį, skiriant jį į tam tikras pareigas ar suteikiant apdovanojimus, paslaugas, kitą naudą arba sudarant su juo sutartis ar sandorius, jei tai pažeistų tarnybos bei viešuosius interesus;

Kilus abejonių dėl savo elgesio atitinkamoje situacijoje, vadovautis skaidrumo principu ir informuoti apie ją tiesioginį savo vadovą (ar korupcijos prevencijos funkcijas vykdančius darbuotojus), kartu spręsti kilusį klausimą;

Vengti neoficialių susitikimų su esamais ar potencialiais tiekėjais, jei būtina susitikti – susitikimus protokoluoti ar kitaip fiksuoti;

Viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys darbuotojai privalo susipažinti su Viešųjų pirkimų tarnybos parengtomis Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose gairėmis“.

*išvardintos tik pagrindinės elgesio taisyklės

2015–2020 m. VLK ir teritorinių ligonių kasų (toliau- TLK) darbuotojų nepakantumo korupcijai apklausa: nuomonė, žinojimas ir elgesys

Nuo 2015 metų vykdoma darbuotojų anoniminė apklausa, tikslu – nustatyti darbuotojų nepakantumą korupcijai, išsiaiškinti, ką jie mano, ką žino ir kaip elgiasi, įvertinti apklausų rezultatų pokyčius 2015–2020 metais.

Apklausos rezultatai viešinami VLK interneto svetainėje adresu:

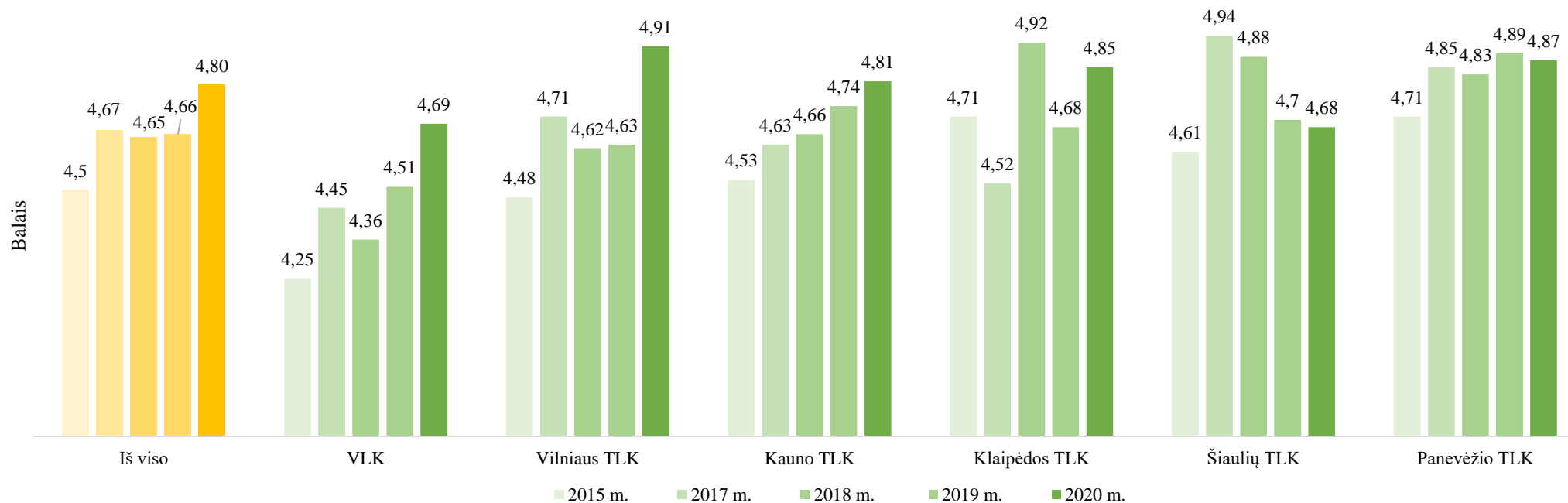
http://www.vlk.lt/korupcprevencija/korupcijos_prevencijos_aktualijos/Documents/2015%e2%80%932020%20met%c5%b3%20l%20igoni%c5%b3%20kas%c5%b3%20darbuotoj%c5%b3%20nepakantumo%20korupcijai%20apklaus%c5%b3%20rezultat%c5%b3%20palyginimas.pdf

Darbuotojų nuomonė apie institucijų veiklos skaidrumą

Kaip manote, ar įstaigos, kurioje dirbate (VLK / TLK), veikla yra skaidri?

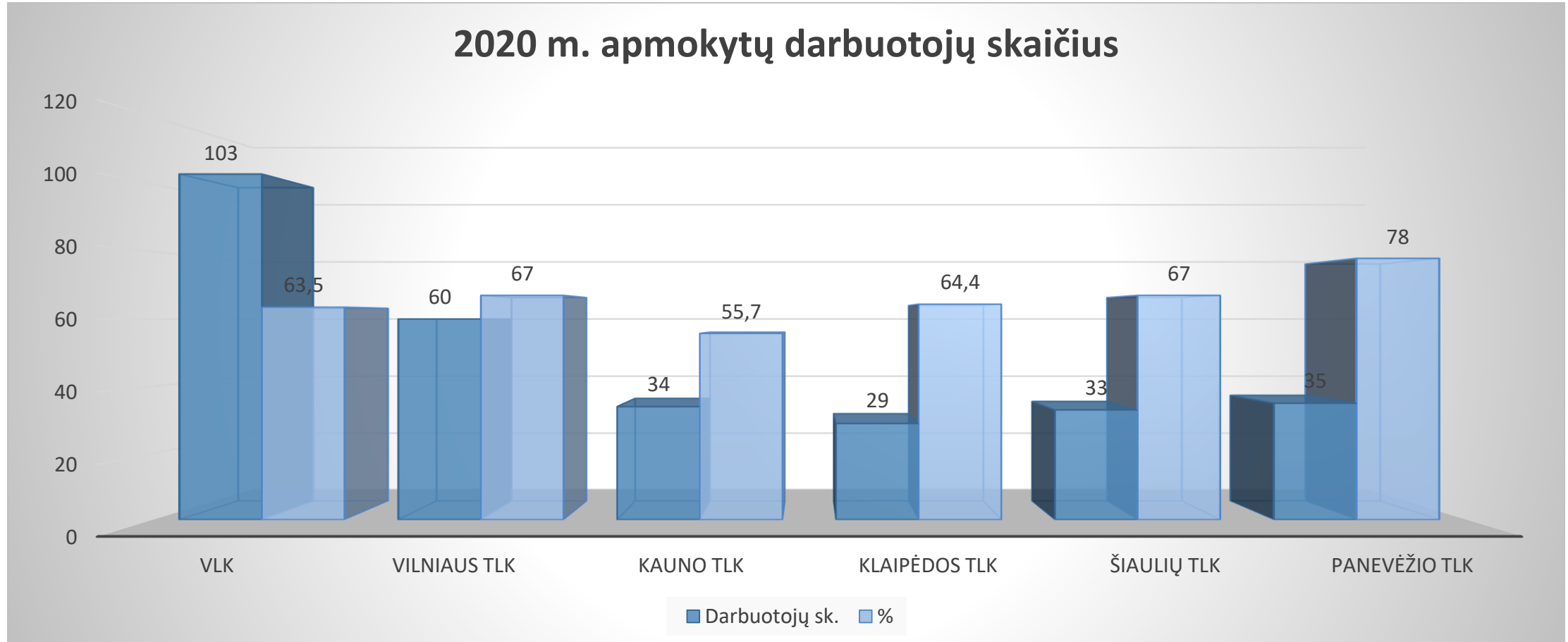
- (vertinimas balais: 1 – neskaidri, 5 – labai skaidri)

Išvados:

1. Vertinimo rodikliai aukšti, įstaigos, kurioje dirbama, skaidrumas beveik visada vertinamas kiek geriau nei bendrai ligonių kasų.
2. 2015–2020 m. iš viso ligonių kasų darbuotojų įstaigos, kurioje dirba, skaidrumo vertinimas pagerėjo nuo 4,5 iki 4,8 balo (0,3 balo).
3. 2020 m. įstaigos, kurioje dirbama, veiklos skaidrumą geriausiai vertino Vilniaus TLK (4,91 balo).

Korupcijos prevencijos mokymai

Kasmet rengiama darbuotojų apklausa, tikslu išsiaiškinti jų poreikį mokymams, jiems aktualiomis korupcijos prevencijos temomis.

Nuolat rengiama ir atnaujinama dalomoji medžiaga aktualiomis korupcijos prevencijos temomis.

Rengiamos rekomendacijos aktualiais klausimais.

Organizuojami interaktyvūs testai, žinioms patikrinti ir įsivertinti.

Nebūkite
abejingi –
praneškite
apie galimą
korupciją

- VLK siekia užtikrinti veiklos skaidrumą, mažinti savo darbuotojų korupcijos ir kitos nesąžiningos veiklos pasireiškimo lygį, identifikuojant ir prevenciškai valdant darbuotojų korupcijos ir kitos nesąžiningos veiklos riziką.
- VLK savo veikloje vadovaujasi šūkiu „Jeigu tu turi informacijos, susijusios su VLK darbuotojų korupcine ir kita nesąžininga veikla, pranešk mums“.

Pranešimo būdai:

pasitikėjimo telefonu (8 5) 237 0700;

elektroniniu paštu: pasitikiu@vlk.lt;

raštu: Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Europos a. 1, Vilnius;
tiesiogiai atvykus į Valstybinę ligonių kasą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, adresu Europos Vilnius (darbo valandomis);

Pagrindiniai korupcijos prevencijos sritį reglamentuojantys teisės aktai

	VLK direktoriaus patvirtinti teisės aktai	Turinys trumpai
1	2019-10-28 įsakymas Nr. 1K-226 „Dėl Korupcijos prevencijos koordinavimo ir kontrolės komisijos sudarymo bei Pranešimų apie pažeidimus pateikimo Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos vidiniu informacijos kanalu ir šių pranešimų nagrinėjimo taisyklių patvirtinimo“ (2020-01-08 pakeitimas Nr. 1K-4)	Komisiją sudaro 5 nariai (įskaitant pirmininką ir pirmininko pavaduotoją), paskirti 2 sekretoriai. Komisija veikoje vadovaujasi Komisijos darbo reglamentu ir pranešimų nagrinėjimo taisyklėmis
2	2020-12-29 įsakymas Nr. 1K-396 „Dėl VLK ir TLK dovanų politikos aprašo patvirtinimo“	Reglamentuoja VLK ir TLK darbuotojų elgesio su dovanomis reikalavimus darbinėje veikloje ir veikloje, galinčioje turėti įtakos LK įvaizdžio formavimui, taip pat elgesį bei veiksmus, atliekamus gavus neteisėtą atlygį.
3	2020-06-05 įsakymas Nr. 1K-168 „Dėl darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimo VLK ir TLK tvarkos aprašo patvirtinimo“	1. Nustato darbuotojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimo, nusišalinimo ar nušalinimo nuo užduoties vykdymo, interesų konfliktų sprendimo tvarką. 2. TLK direktoriams pavedama paskirti interesų derinimą kontroliuojančius asmenis ir patvirtinti deklaruojančių pareigybių sąrašus.
4	2020-07-02 įsakymas Nr. 1K-191 „Dėl VLK Korupcijos prevencijos 2020–2022 metų programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (2020-10-23 pakeitimas Nr. 1K-311)	Patvirtinti Korupcijos prevencijos programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas (bendras VLK ir TLK)
5	2018-12-20 įsakymas Nr. 1K-330 „Dėl VLK teisės aktų ir teisės aktų projektų vertinimo antikorporacijos požiūriu tvarkos aprašo patvirtinimo“	Patvirtinti Teisės aktų ar jų projektų atrankos vertinti kriterijai ir vertinimo procedūros

Dėkojame už dėmesį!